

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v rozšířeném senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Brigity Chrastilové, JUDr. Michala Mazance, JUDr. Václava Novotného, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Marie Součkové a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce **A. H.,** zastoupeného JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem se sídlem Bryksova 939/37, Praha 9, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2004, č. j. 12 Ca 13/2004 - 17,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 6. 2004, č. j. 12 Ca 13/2004 - 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) napadla kasační stížností nadepsaný rozsudek Městského soudu v Praze, jímž bylo zrušeno její rozhodnutí ze dne 19. 2. 2004 a věc jí vracena k dalšímu řízení. Zároveň soud rozhodl, že stěžovatelka je povinna uhradit žalobci náklady řízení ve výši 2150 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Dne 30. 12. 2002 podal žalobce žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. jako politický vězeň. K žádosti v průběhu správního řízení připojil osvědčení o svém občanství České republiky, potvrzení Vězeňské služby ČR o tom, že byl vězněn na základě rozsudku Nižšího vojenského soudu Plzeň sp. zn. Vt 103/51 v době od 5. 5. 1951 do 15. 4. 1953 a na základě rozsudku Krajského soudu v Olomouci

sp. zn. T 12/53 v době od 23. 7. 1953 do 10. 4. 1954, doložil rozsudek Nižšího vojenského soudu Plzeň sp. zn. Vt 103/51 ze dne 4. 5. 1951, usnesení Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 2 Rt 131/90 ze dne 22. 11. 1990, kterým byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Olomouci sp. zn. T 12/53 ze dne 2. 7. 1953 a trestní stíhání zastaveno, usnesení Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. Rt 5/2000 ze dne 6. 3. 2002 a usnesení téhož soudu sp. zn. Rt 5/2000 ze dne 2. 5. 2002, kterým byla podle § 278 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“) povolena obnova řízení ve věci bývalého Nižšího vojenského soudu Plzeň sp. zn. Vt 103/51 a zrušen rozsudek tohoto soudu v dané věci ze dne 4. 5. 1951 a dále usnesení Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. 2T 20/2003 ze dne 15. 10. 2003, podle něhož je podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 119/1990 Sb.“), „per analogiam“ účasten soudní rehabilitace.

Žalobou napadeným rozhodnutím stěžovatelka rozhodla o žádosti žalobce tak, že mu podle § 5 odst. 4 zákona č. 261/2001 Sb. přiznala jednorázovou peněžní částku 60 000 Kč za dobu neoprávněného věznění v době od 23. 7. 1953 do 10. 4. 1954, avšak žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu od 5. 5. 1951 do 15. 4. 1953 zamítla. Zamítnutí části žádosti žalobce stěžovatelka v rozhodnutí zdůvodnila tak, že žalobce neprokázal ve vztahu k uvedené době splnění podmínek uvedených v § 2 odst. 1 s přihlédnutím k § 4 odst. 4 cit. zákona, neboť rozhodnutí č. j. Vt 103/51 ze dne 4. 5. 1951 vydané Nižším vojenským soudem v Plzni o jeho věznění v uvedené době nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž se domáhal zrušení tohoto rozhodnutí a vrácení věci stěžovatelce k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze uvedené rozhodnutí rozsudkem ze dne 16. 6. 2004 zrušil. V odůvodnění uvedl, že se neztotožnil se stanoviskem stěžovatelky, že žalobce nesplňuje podmínku podle § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., konkrétně zrušení rozhodnutí o věznění podle zákona č. 119/1990 Sb. Žalobce podle soudu prokázal, že v obnoveném trestním řízení ve věci původně vedené Nižším vojenským soudem v Plzni pod sp. zn. Vt 103/51 bylo jeho trestní stíhání zastaveno s ohledem na to, že skutek, pro který byl původně stíhán, není trestným činem. Městský soud v Praze poukázal na skutečnost, že Okresní soud Plzeň - město usnesením sp. zn. 2T 20/2003 ze dne 15. 10. 2003 rozhodl, že se na žalobce analogicky vztahuje zákon č. 119/1990 Sb., takže je soudní rehabilitace účasten, a to po zjištění, že trestní stíhání a odsouzení v dané věci bylo nespravedlivé a nelegitimní a že nespravedlivé rozhodnutí nebylo již možno napravit postupem podle zákona č. 119/1990 Sb., ani postupem podle jiných, speciálních předpisů. Okresní soud Plzeň - město tak dle Městského soudu v Praze postupoval v souladu s nálezem Ústavního soudu II. ÚS 187/2000, podle něhož záměrům rehabilitace nelze bránit pozitivně právním dogmatismem při výkladu právních norem a rehabilitační předpisy je zapotřebí s ohledem na jejich smysl a účel interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob. V situaci, kdy bylo uvedeným rozhodnutím Okresního soudu Plzeň - město konstatováno, že se žalobce účastní soudní rehabilitace podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. analogicky, Městský soud v Praze dovodil, že toto konstatování nahrazuje podmínku stanovenou v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. a je nutno postupovat tak, jakoby rozhodnutí o věznění bylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. Soud dospěl k závěru, že rozhodnutí stěžovatelky je nezákonné, a proto jej zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. Pro další řízení zavázal stěžovatelku právním názorem v rozsudku vyjádřeným. Stěžovatelka tedy byla povinna znovu rozhodnout o nároku žalobce a přitom vyjít z toho, že žalobce splňuje vedle nároku na odškodnění za dobu věznění od 23. 7. 1953 do 10. 4. 1954

i nárok na odškodnění za dobu věznění v době od 5. 5. 1951 do 15. 4. 1953. Pro stanovení výše odškodnění odkázal soud na zák. č. 261/2001 Sb.

V kasační stížnosti stěžovatelka dovozuje existenci důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Stěžovatelka zejména namítá, že v dané věci nedošlo ke zrušení rozhodnutí o věznění žalobce způsobem, který předpokládá ust. § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., totiž zrušení podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb. Žalobce byl pravomocně odsouzen a vězněn pro trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. Tento trestný čin je uveden v § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb., soudní rehabilitace tedy žalobce mohl dosáhnout cestou přezkumného řízení podle oddílu třetího uvedeného zákona. Žalobce však popsaným způsobem rehabilitován nebyl, neboť ve lhůtě uvedené v § 6 cit. zákona nepodal návrh na zahájení přezkumného řízení. Žalobce pak teprve v souvislosti s přijetím zákona č. 261/2001 Sb. podal návrh na obnovu řízení pravomocně skončeného rozsudkem Nižšího vojenského soudu v Plzni a v následném řízení dosáhl zrušení odsuzujícího rozsudku, zproštění obžaloby a vyslovení účasti na soudní rehabilitaci per analogiam. Stěžovatelka v této souvislosti upozornila, že eviduje celou řadu obdobných žádostí osob, které zvolily shodný postup jako žalobce, resp. žádostí opírajících se o stejný důvod. Ve všech případech žadatelé předložili rozhodnutí příslušného soudu o své účasti na soudní rehabilitaci „per analogiam“, vydané v rámci obnoveného řízení, ve všech případech byly tyto osoby v minulosti odsouzené pro skutek spočívající v odepření nastoupit vojenskou službu z náboženských důvodů, všechny osoby byly rovněž zastoupeny stejným advokátem. Až na výjimky okresní soud v příslušných usneseních o účasti žadatele na rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. vždy konstatoval, že rozhodnutí vydal proto, aby žadateli umožnil prokázat vznik nároku na peněžní částku podle zákona č. 261/2001 Sb. Tato usnesení byla podle stěžovatelky vydána účelově a v rozporu s platnou právní úpravou. Jestliže totiž zákonodárce v ust. § 6 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb. stanovil lhůtu, v níž je třeba podat návrh na přezkoumání odsuzujícího soudního rozhodnutí, je nepochybné, že tak učinil záměrně a s vědomím dát průchod potřebě, aby právo bylo v konkrétní lhůtě uplatněno. Podle stěžovatelky je pak rušení odsuzujících rozhodnutí cestou obnovy řízení obcházením této zásady. Krom toho ust. § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. lze podle jejího názoru vztáhnout pouze na případy, kdy byl občan neoprávněn vězněn pouze vazebně, tedy bez toho, že by jeho trestní věc skončila pravomocným odsuzujícím rozsudkem, a jeho aplikace „per analogiam“ na věci pravomocně skončené odsuzujícím rozsudkem nepřichází v úvahu. Stěžovatelka zdůraznila, že podmínil-li zákonodárce v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. vznik nároku na peněžní částku zrušením odsuzujícího soudního rozhodnutí podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo zákona č. 198/1993 Sb., vyjádřil tím vůli omezit okruh oprávněných osob pouze na ty z nich, které dosáhly rehabilitace podle speciálních, za tím účelem přijatých zákonů; nic mu totiž nebránilo vymezit okruh oprávněných osob jakýmkoli jiným způsobem. Nadto stěžovatelka dále poukazuje na skutečnost, že ne vždy obecné soudy obnovu řízení povolily. Upozorňuje, že odkaz na nález Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 187/2000 je irelevantní především proto, že k němu plénum Ústavního soudu přijalo stanovisko Pl. ÚS-st.-14/01, kterým výklad a závěry druhého senátu Ústavního soudu odmítlo a v němž vyslovilo, že uvedený nález nelze považovat za relevantní názor Ústavního soudu. Uvedené stanovisko přitom plénum Ústavního soudu přijalo již 26. 6. 2001, tedy řadu měsíců předtím, než Okresní soud Plzeň - město povolil obnovu řízení, odůvodněnou mj. právě obsahem původního nálezu. Stěžovatelka tedy shrnula, že ke zrušení odsuzujícího soudního rozhodnutí nedošlo v daném případě způsobem stanoveným v zákoně č. 261/2001 Sb. Odsuzující rozsudek nebyl zrušen podle zákona č. 119/1990 Sb., ani zákona č. 198/1993 Sb.,

nýbrž cestou obnovy řízení. Usnesení, jímž byla vyslovena účast žalobce na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., není odškodňovacím titulem, neboť na základě tohoto usnesení nelze zrušit žádné odsuzující rozhodnutí o věznění. Kromě toho z jeho dikce vyplývá, že účelem je rehabilitovat osoby stíhané pouze vazebně za účelem možnosti přiznat i jim odškodnění, ovšem pouze podle zákona č. 119/1990 Sb. Přijetí opačného výkladu je podle stěžovatelky v rozporu se základním účelem oddílu třetího zákona č. 119/1990 Sb., který je koncipován na principu časově omezené možnosti dosáhnout soudní rehabilitace a s tím spojeného odškodnění. Argumentaci Okresního soudu Plzeň - město pak považuje stěžovatelka za zcela zjevně účelovou. Závěrem kasační stížnosti stěžovatelka odkázala na rozsudky Nejvyššího správního soudu ve srovnatelných věcech, konkrétně na rozsudek sp. zn. 7 A 508/2002 ze dne 26. 8. 2003 či sp. zn. 5 A 544/2002 ze dne 9. 10. 2003, které mají podporovat její právní názor. Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Stěžovatelka rovněž požádala, aby Nejvyšší správní soud přiznal její kasační stížnosti odkladný účinek ve smyslu § 107 s. ř. s., neboť má za to, že v daném případě jsou splněny podmínky uvedené v § 73 odst. 2 s. ř. s. Pokud by totiž Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, vznikla by stěžovatelce újma spočívající v tom, že by žalobci pravomocně přiznala a vyplatila jednorázovou peněžní částku ve vyšší výši, než na kterou mu vznikl nárok.

Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížnost zamítl, rozsudek stěžovatelky potvrdil v části týkající se zrušení rozhodnutí stěžovatelky a změnil v části týkající se náhrady nákladů tak, že stěžovatelka je povinna zaplatit náhradu nákladů řízení ve výši 3650 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku na účet právního zástupce žalobce. Věcně žalobce poukazuje na to, že pravomocnými rozhodnutími obecných soudů prokázal jak zrušení původního odsuzujícího rozsudku, tak svou účast na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. Uvádí dále, že by mohl uvést případy, kdy stěžovatelka v obdobných případech jednorázovou částku podle zákona č. 261/2001 Sb. přiznala a vyplatila, a z této skutečnosti dovozuje nepřípustnou diskriminaci. Žalobce rovněž odkazuje na rozsudky Městského soudu v Praze, resp. Krajského soudu v Ústí nad Labem, týkajících se obdobných případů, kdy tyto soudy měly správnost závěrů Městského soudu v Praze a žalobce v dané věci potvrdit.

V soudním spise jsou mj. založeny listiny, z nichž Nejvyšší správní soud zjistil následující:

- usnesení Okresního soudu Plzeň - město sp. zn. Rt 5/2000 ze dne 6. 3. 2002, kterým byla v souladu s § 278 odst. 1 trestního řádu povolena obnova řízení v trestní věci bývalého Nižšího vojenského soudu v Plzni sp. zn. Vt 103/51 a kterým byl zrušen rozsudek uvedeného soudu v této věci ze dne 4. 5. 1951; podle odůvodnění soud v dané věci dospěl k závěru, že odsouzení je nespravedlivé a nelegitimní a že tuto nespravedlnost nelze již v současné době napravit postupem podle zákona č. 119/1990 Sb. ani postupem podle jiných speciálních zákonů; při posouzení existence důvodů pro povolení obnovy řízení vyšel okresní soud podle svých slov z nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 187/2000;
- usnesení Okresního soudu Plzeň – město sp. zn. 2 T 20/2003 ze dne 15. 10. 2003, kterým uvedený soud rozhodl, že žalobce je podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. per analogiam účasten soudní rehabilitace; v odůvodnění soud odkázal na vlastní usnesení sp. zn. Rt 5/2000 ze dne 6. 3. 2002 a dovodil, že soud se v dané věci dobral stejného výsledku, jako kdyby žalobce rehabilitoval podle zákona č. 119/1990 Sb., čemuž v současné době brání prošlá lhůta k projednání věci; jelikož však bylo

postupováno podle obecných a nikoliv rehabilitačních předpisů, nevznikl by obviněnému nárok na odškodnění podle zákona č. 261/2001 Sb., a proto bylo nutné postupovat analogicky podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb.

Podle § 2 odst. 1 zákona č. 161/2001 Sb. se tento zákon vztahuje mj. na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu, přičemž pro tyto osoby zavádí uvedený zákon pojen „politický vězeň“.

Podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. se ustanovení tohoto zákona užije obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání, pokud nedošlo k plnému odškodnění podle dříve platných předpisů. Ustanovení § 27 se užije obdobně. Podle § 6 odst. 1 téhož zákona lze návrh na zahájení přezkumného řízení podat nejpozději do dvou let ode dne účinnosti tohoto zákona. Podle § 36 nabyl uvedený zákon účinnosti 1. 7. 1990.

Třetí senát Nejvyššího správního soudu, kterému příslušelo podle rozvrhu práce věc rozhodnout, při posuzování otázky právní relevance usnesení o účasti na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. pro splnění podmínek uvedených v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., zjistil, že právní názor shodný s názorem vysloveným v napadeném rozsudku byl zaujat v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 534/2002 – 34 ze dne 9. 7. 2003, naopak právní názor shodný s názorem žalované byl zaujat v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 A 508/2002 – 23 ze dne 26. 8. 2003 a do určitého bodu též v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 544/2002 – 25 ze dne 9. 10. 2003. Vzhledem k tomu, že třetí senát dospěl při svém rozhodování k odlišnému právnímu názoru, než který byl prezentován v prve vyneseném rozsudku ze dne 9. 7. 2003, přičemž názorově shodný rozsudek ze dne 26. 8. 2003 neprošel procedurou posouzení v rozšířeném senátu, postoupil tento senát svým usnesením č. j. 3 Ads 33/2004 – 73 ze dne 20. 4. 2005 podle § 17 odst. l s. ř. s. věc rozšířenému senátu k rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozšířeném senátě kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze v mezích uplatněných stižních důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

V projednávané věci není mezi účastníky sporný skutkový stav a rozhodnutí závisí jen na posouzení právní otázky; neboť stěžovatelka ve své kasační stížnosti uplatnila důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Posuzována tak byla otázka, zda usnesení soudu, kterým je vyslovena účast konkrétní osoby na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. (v návaznosti na zrušení původního odsuzujícího rozsudku v rámci řízení o obnově), může mít účinky splnění podmínky stanovené v ust. § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. Žalobce tvrdí, že shora uvedenou otázku je třeba odpovědět kladně, přičemž důvodem má být mj. zachování principu rovnosti, žalovaná tvrdí opak, když poukazuje na účelovost takového postupu, jenž navíc obchází smysl oddílu třetího zákona č. 119/1990 Sb., který je koncipován na principu časově omezené možnosti dosáhnout soudní rehabilitace a s tím spojeného odškodnění.

Nejvyšší správní soud se k uvedené právní otázce přímo nebo nepřímo vyjádřil v několika svých dřívějších rozhodnutích. Obdobný právní názor na účinky usnesení o účasti na soudní rehabilitaci per analogiam dle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., jako zaujal v projednávané věci Městský soud v Praze, byl vysloven v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 534/2002 – 34 ze dne 9. 7. 2003 (judikát nebyl publikován), který dospěl k závěru, že rozhodl-li soud, že žalobce je podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. per analogiam účasten soudní rehabilitace a odškodnění ve smyslu ustanovení § 1 cit. zákona, musí správní soud k tomuto rozhodnutí přihlédnout při rozhodování o jeho nároku na poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. Naopak opačný právní názor, byť při poněkud odlišné skutkové situaci, lze dovodit z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 A 508/2002 – 23 ze dne 26. srpna 2003 (judikát nebyl publikován), podle něhož zrušením rozhodnutí o věznění není ani účast na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., na základě tohoto ustanovení se neruší žádné rozhodnutí o věznění. V rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 544/2002 – 25 ze dne 9. 10. 2003 (judikát nebyl publikován) byl pak vyjádřen právní názor, že „i když žalobce byl vězněn pro trestný čin politického charakteru, a toto rozhodnutí bylo zrušeno, nedošlo ke zrušení způsobem, který předpokládá zákon č. 261/2001 Sb. Zrušení odsuzujícího rozhodnutí cestou obnovy řízení podle trestního řádu nesouvisí s politickou motivací odsouzení, ale vychází jen ze zákonem splněných podmínek obnovy řízení“. Ačkoli se soud v posléze jmenované věci z procesních důvodů nezabýval prokázanou existencí usnesení o účasti na soudní rehabilitaci žalobce podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., lze z výše uvedeného dovodit, že zde byl v principu vysloven právní názor odlišný od prve uvedeného.

Nejvyšší správní soud jednající v rozšířeném senátě po posouzení věci dospěl k závěru, že právní názor obsažený v precedentním rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 A 534/2002 – 34 ze dne 9. 7. 2003 není správný. Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. uvádí, že tento zákon se vztahuje na občany České republiky, kteří byli vězněni mezi 25. únorem 1948 a 1. lednem 1990 a u kterých bylo rozhodnutí o jejich věznění zcela nebo částečně zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb. V daném případě byl žalobce pravomocně odsouzen a vězněn pro trestný čin vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb. Tento trestný čin je uveden v § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. a žalobce tak mohl soudní rehabilitace dosáhnout cestou přezkumného řízení soudního podle oddílu třetího tohoto zákona. Tímto způsobem však žalobce rehabilitován nebyl, neboť nepodal návrh na zahájení řízení ve lhůtě uvedené v § 6 cit. zákona. Konstitutivní rozhodnutí o zrušení odsuzujícího rozsudku tedy bylo vydáno podle obecných ustanovení trestního řádu o obnově řízení, nikoliv v řízení podle zákona č. 119/1990 Sb. Na této pro rozhodnutí ve věci nejpodstatnější skutečnosti nemění dle názoru Nejvyššího správního soudu nic ani existence usnesení o účasti žalobce na soudní rehabilitaci per analogiam dle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. Jednak toto usnesení má pouze deklaratorní charakter a jak již bylo uvedeno ve výše citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 7 A 508/2002 – 23 ze dne 26. 8. 2003, žádné rozhodnutí o věznění se jím neruší, jednak toto usnesení (a jemu podobná v dalších případech) bylo vydáno v důsledku porušení zákona ve prospěch žalobce, jak judikoval Nejvyšší soud ve svém rozsudku sp. zn. 4 Tz 98/2003 ze dne 23. 9. 2003. Podle tohoto rozsudku „ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. bylo přípustné použít v rehabilitačním řízení pouze tehdy, pokud dotyčná osoba nebyla pravomocně odsouzena za skutky uvedené v § 2 a § 4 v určeném časovém období od 25. února 1948 do 1. ledna 1990. Vzhledem k tomu, že zákonnou úpravou je přesně a podrobně stanoveno, na jaký okruh osob a za jakých podmínek lze příslušná ustanovení zákona o soudní rehabilitaci vztáhnout, nepřichází zde v úvahu postup známý jako analogie iuris, neboť ten je možný pouze v případech, kdy právní úprava chybí, ale ani postup

známý jako analogie legis, vzhledem k tomu, že obviněný své rehabilitace dosáhl, byť prostřednictvím jiného soudního postupu, a to výhradně podle ustanovení trestního řádu a trestního zákona. V důsledku toho může být za své původní odsouzení a pobyt ve výkonu trestu odškodněn v souladu s platnou právní úpravou podle zákona č. 82/1998 Sb.“. Na této argumentaci Nejvyšší správní soud neshledává potřebu cokoli modifikovat. Kromě základní argumentace výše uvedené nelze dále přehlédnout, že cit. usnesení Okresního soudu Plzeň – město sp. zn. 2T 20/2003 ze dne 15. 10. 2003 bylo vydáno účelově právě jen kvůli možnému splnění podmínek nároku na dávku, nikoliv z důvodu řešení situace neupravené zákonem. Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že vydání usnesení o účasti žalobce na soudní rehabilitaci per analogiam podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. není právně relevantní skutečností pro posouzení nároku na jednorázovou peněžní částku dle zákona č. 261/2001 Sb.

Stěžovatelka tedy nepochybila, jestliže v daném případě žádost žalobce o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle § 5 odst. 4 zákona č. 261/2001 Sb. za dobu od 5. 5. 1951 do 15. 4. 1953 zamítla s odkazem na neprokázání splnění podmínek uvedených v § 2 odst. 1 s přihlédnutím k § 4 odst. 4 cit. zákona, neboť rozhodnutí č. j. Vt 103/51 ze dne 4. 5. 1951 vydané Nižším vojenským soudem v Plzni o věznění žalobce v uvedené době nebylo zrušeno podle zákona č. 119/1990 Sb. nebo podle zákona č. 198/1993 Sb. Naopak Městský soud v Praze výše označenou právní otázku posoudil nesprávně, čímž došlo k naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Městského soudu v Praze podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je Městský soud v Praze vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu shora uvedeným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Městský soud v Praze v novém rozhodnutí rovněž rozhodne o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Vzhledem k meritornímu rozhodnutí ve věci samé nerozhodoval již Nejvyšší správní soud samostatně o návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. července 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda rozšířeného senátu